

ГЕТЕРОЦИКЛДІК ҚОСЫЛЫСТАР

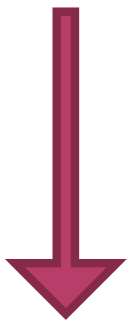
ГЕТЕРОЦИКЛДІК ҚОСЫЛЫСТАР

- Гетероцикл-құрамында көміртек атомдарынан басқа да элементтердің атомдары бар қосылыстар.

ГЕТЕРОАТОМ-

- Көміртек пен бірге цикл құруға қатынасатын элементтер. Оладың санына сәйкес моно-, ди- немесе 3-және т.б. гетероатомдық циклдерді ажыратады

ГЕТЕРОЦИКЛДІ ҚОСЫЛЫСТАР

○ 5 мүшелі

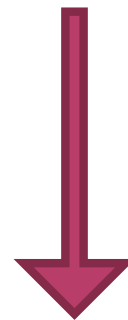
1 атомды

Пиррол,
Фуран
,тиофен

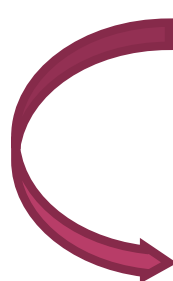

2 атомды

Иммидазол,
пиразол

○ 6 мүшелі

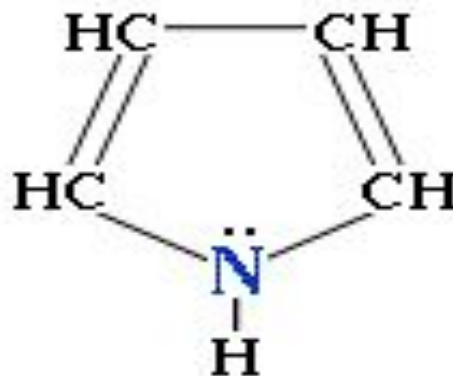
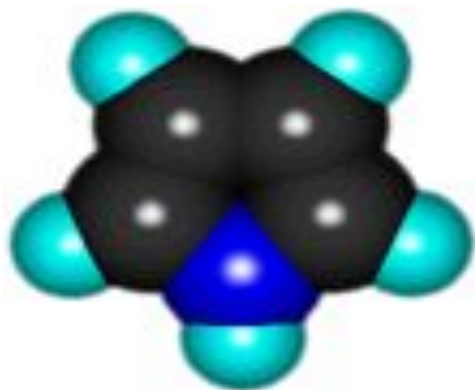
азиндер

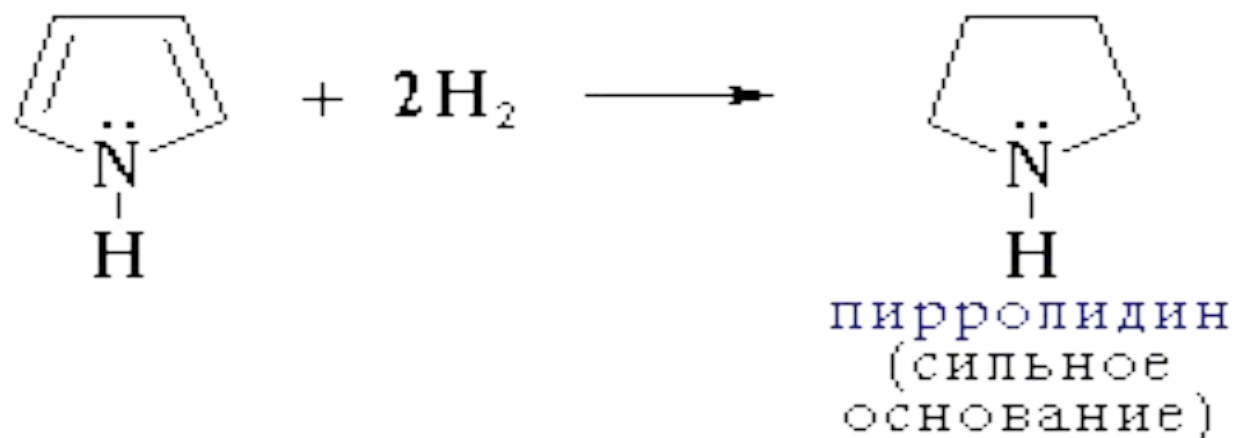
дiazиндер

ПИРРОЛ C_4H_4NH

Пиррол-әлсіз қышқылдық қасиет көрсетеді, азоттың бос электрондары жоқ, сондықтан ол протонды қосып ала алмайды

ПИРРОЛ МЫНА РЕАКЦИЯҒА ҚАТЫНАСАДЫ

ПИРРОЛ МОЛЕКУЛАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫСЫ

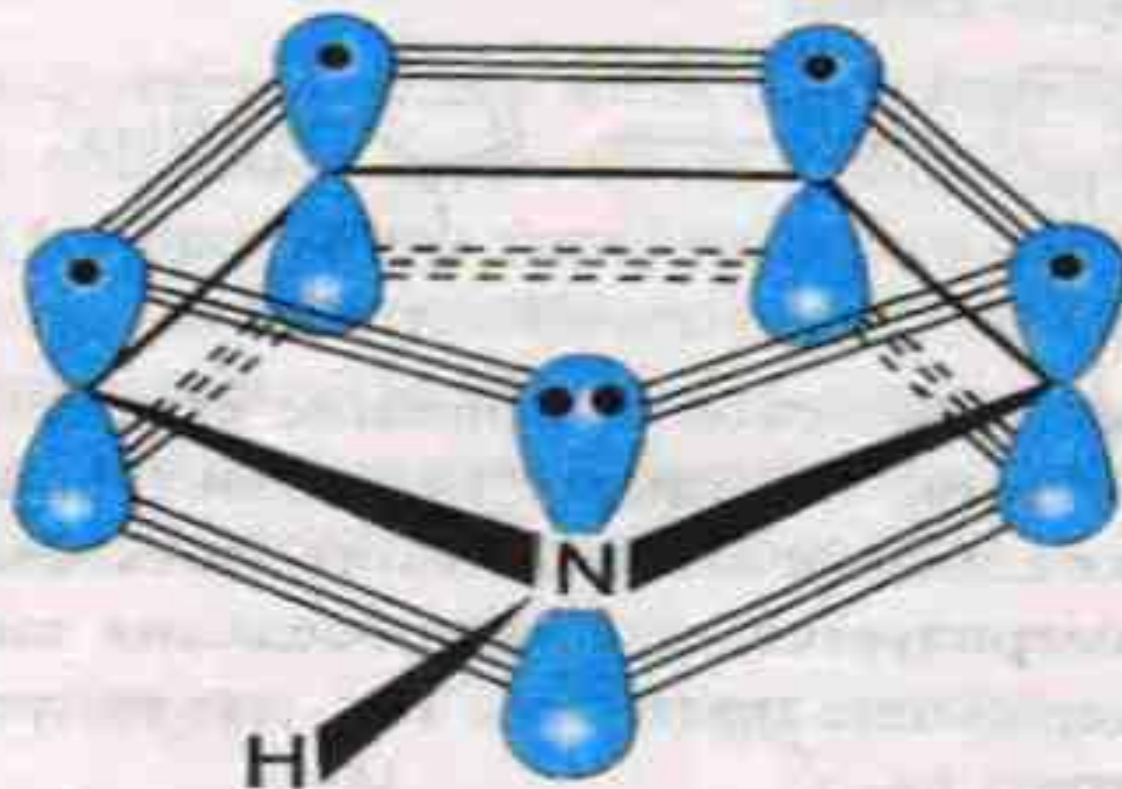
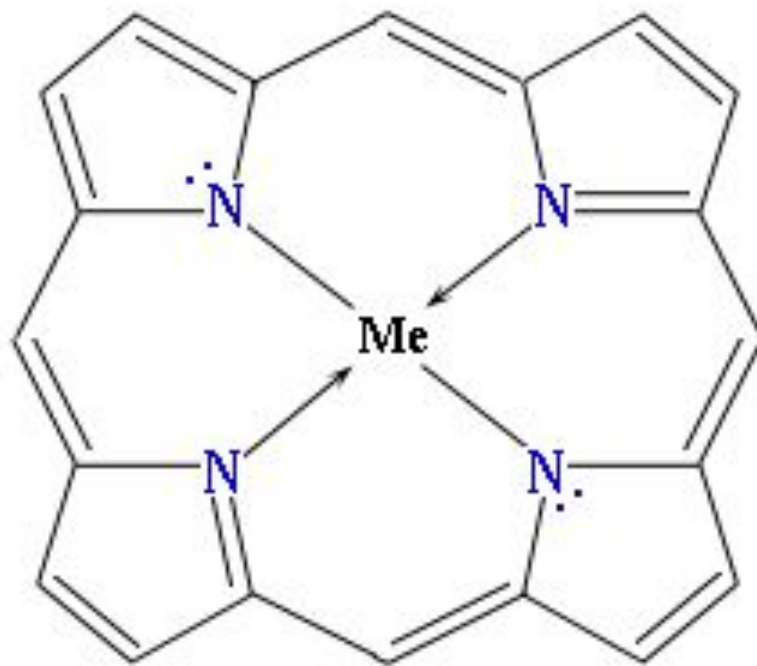

Рис. 31.2. Электронное строение молекулы пиррола

ПОРФИН

где Me - металл

(Fe в гемоглобине, Mg в хлорофилле, Co в витамине B12).

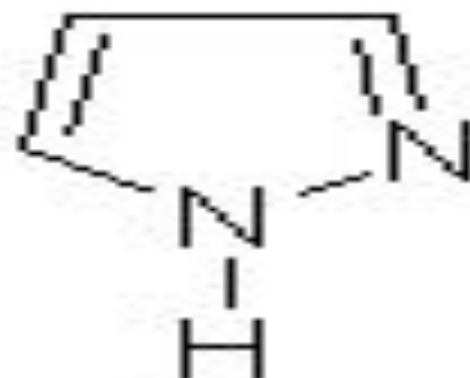

ИМИДАЗОЛ (ҚАЙНАУ ТЕМПЕРАТУРАСЫ 256 °С)

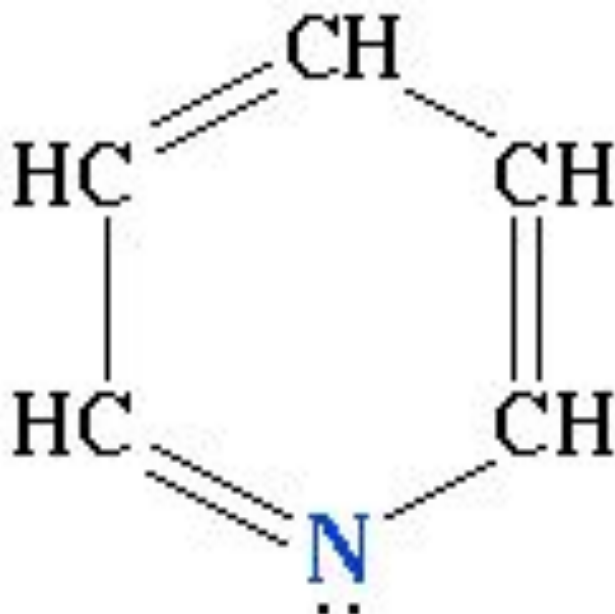
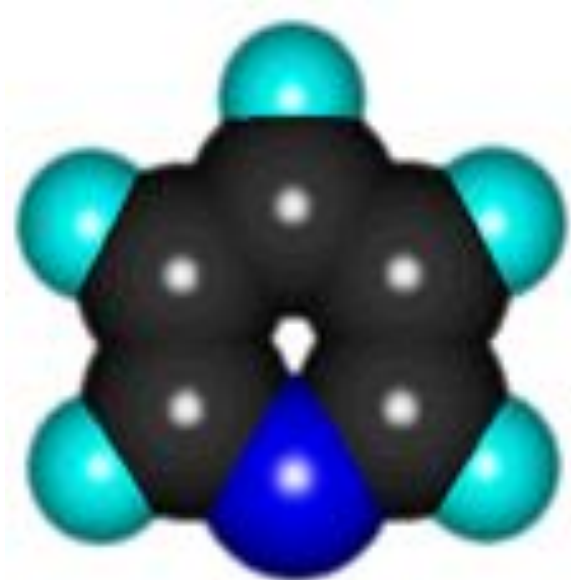
имидазол

ПИРАЗОЛ

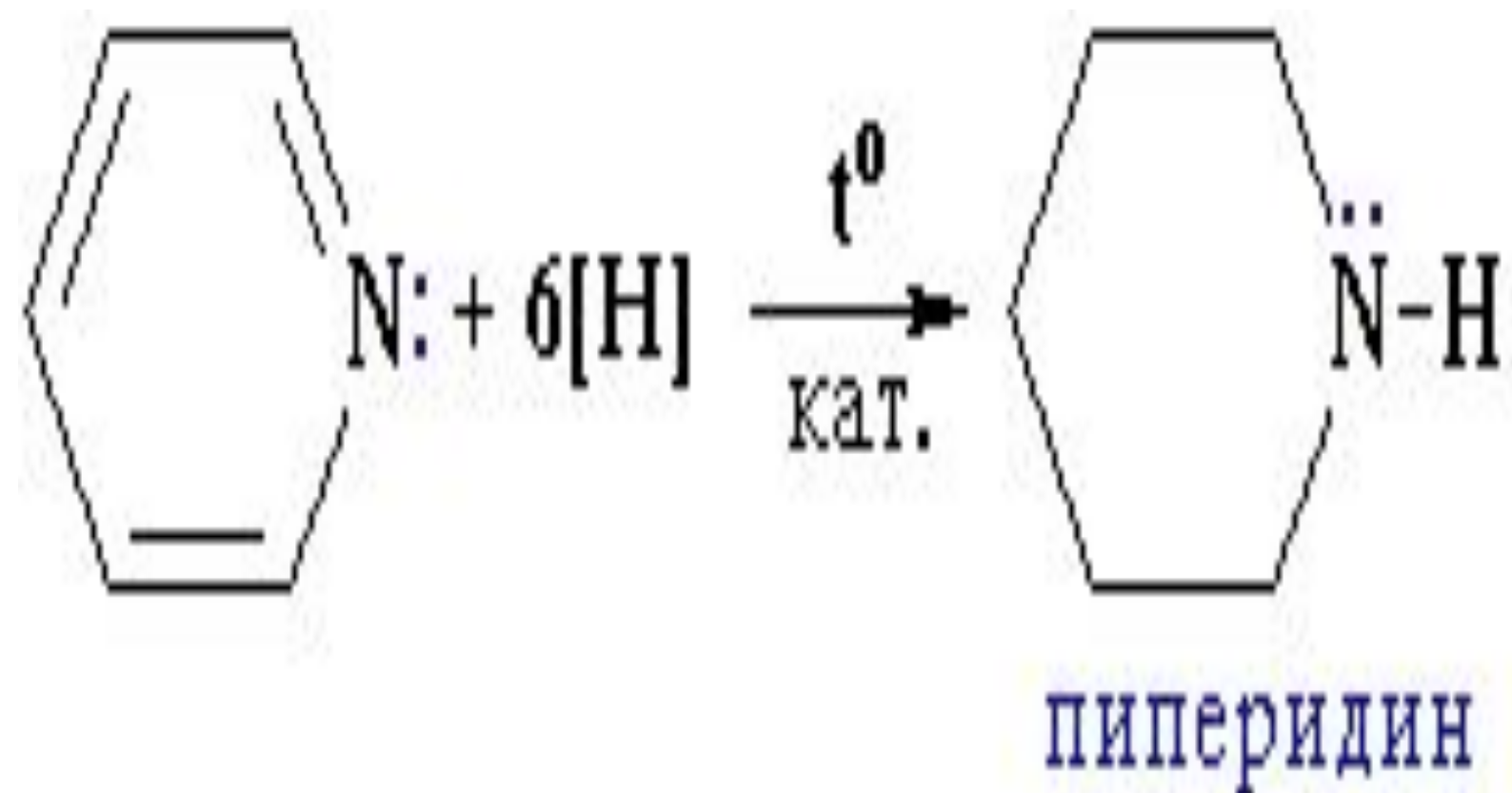

п и р а з о л

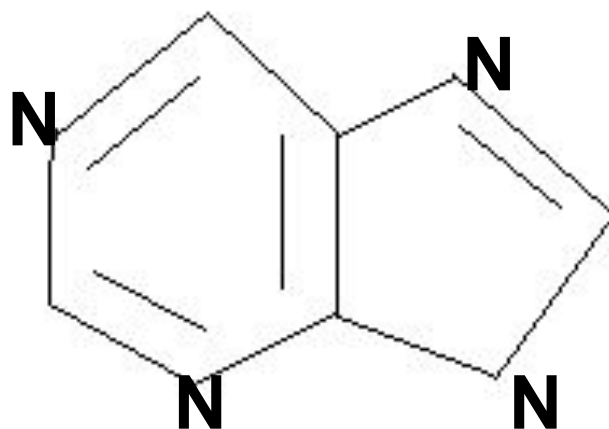
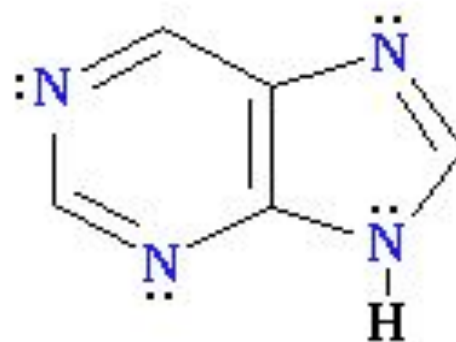
Пиридин C_5H_5N

ПИПЕРИДИННІҢ ҚҰРЫЛУЫ

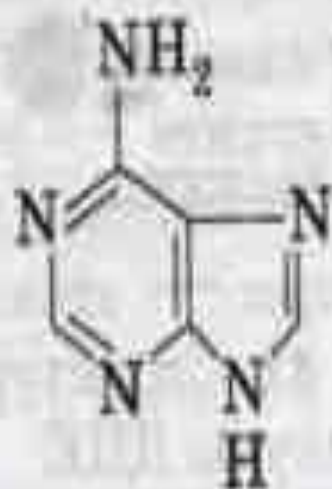

ПУРИН $C_5H_4N_4$

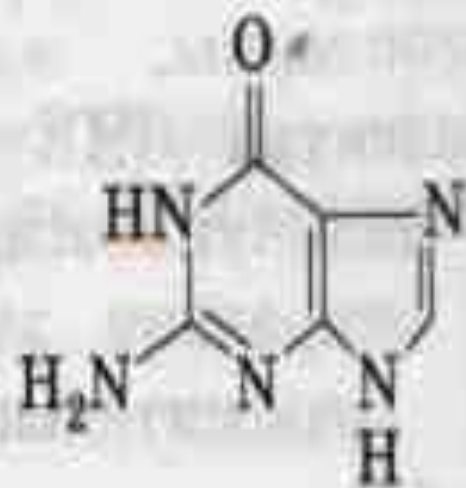

ПУРИН

Пуриновые основания.

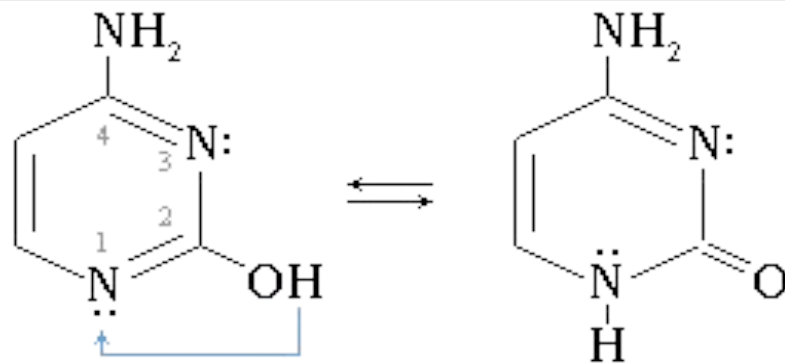
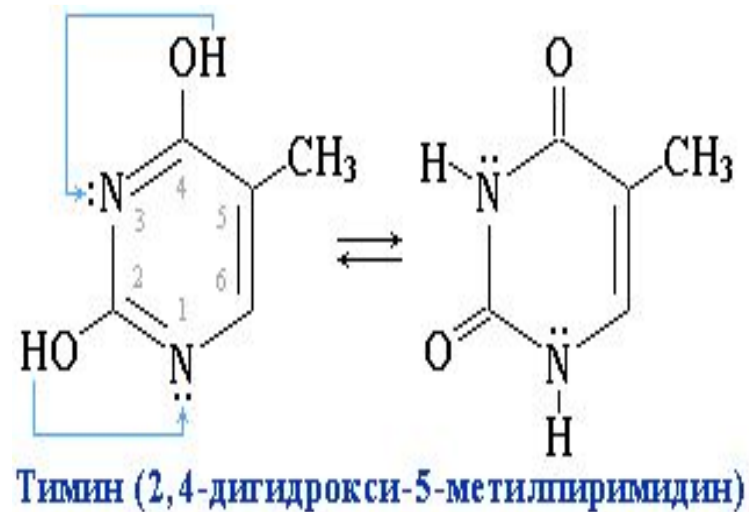
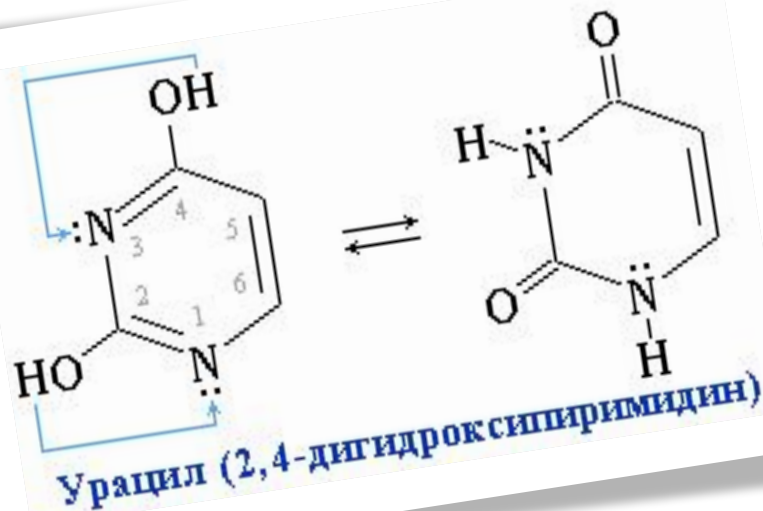

аденин (А)

гуанин (Г)

ПИРИМИДИНДІК НЕГІЗ

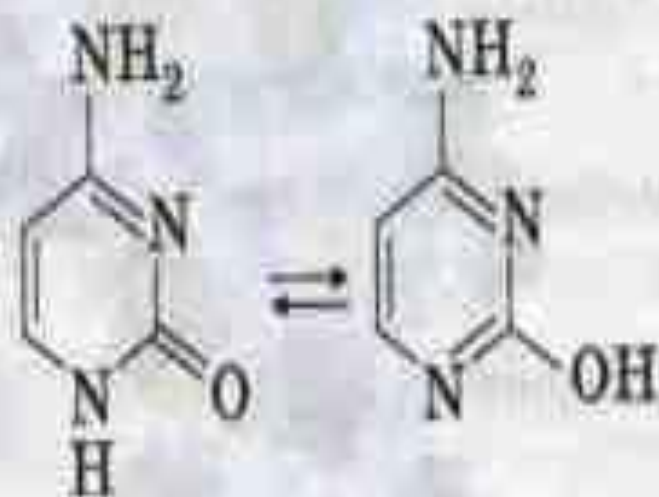

Цитозин (4-амино-2-гидроксипиримидин)

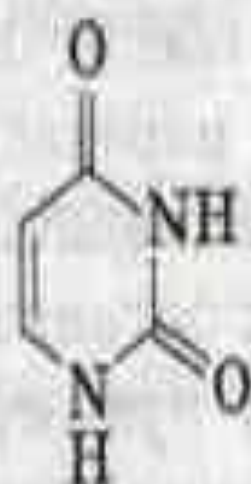
Гuanозин (4-амино-3-гидроксипиримидин)

ПИРИМИДИННІЇ ҚҰРЫЛУЫ

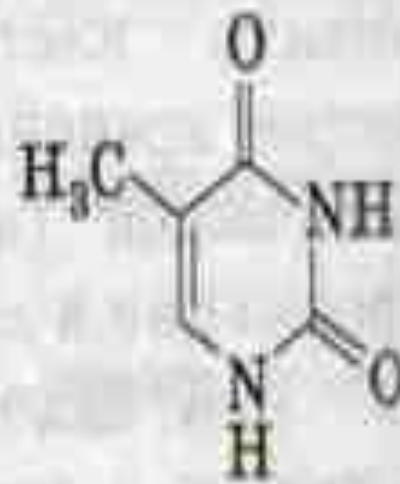
Пиримидиновые основания.

цитозин (Ц)

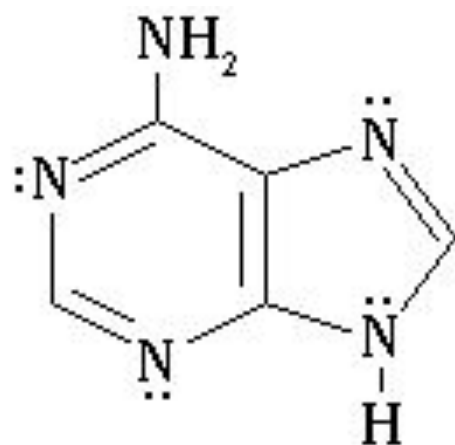
урацил (У)

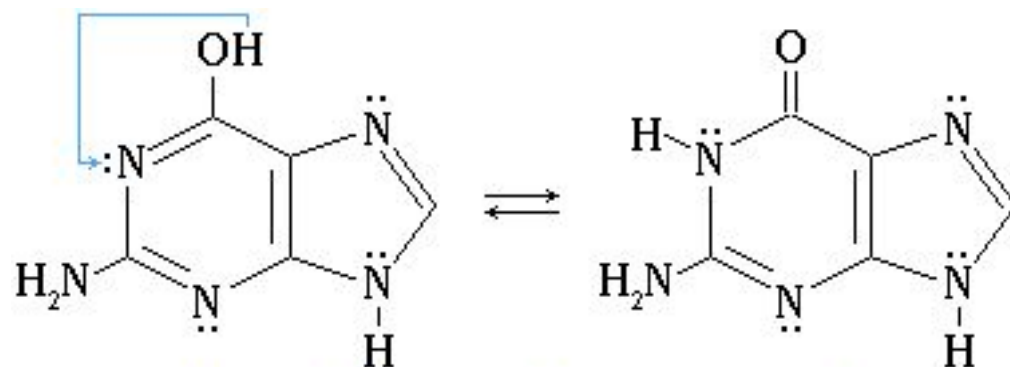
тимин (Т)

ПУРИНДІК НЕГІЗДІК

Аденин (6-аминопурин)

Гуанин (2-амино-6-гидроксипурин)

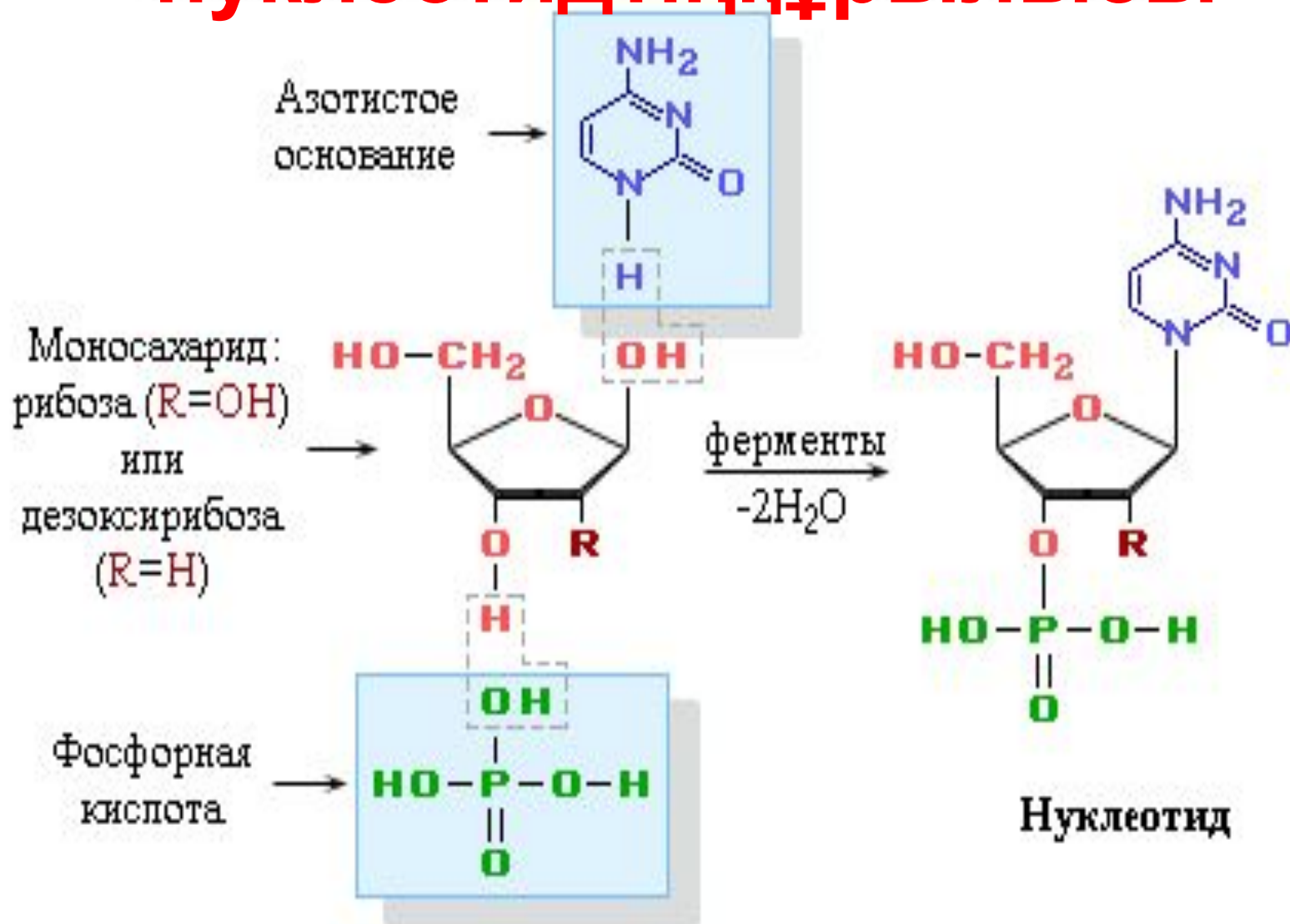
НУКЛЕОТИДТЕР

Нуклеотид - рибонуклеиновые кислоты (РНК).

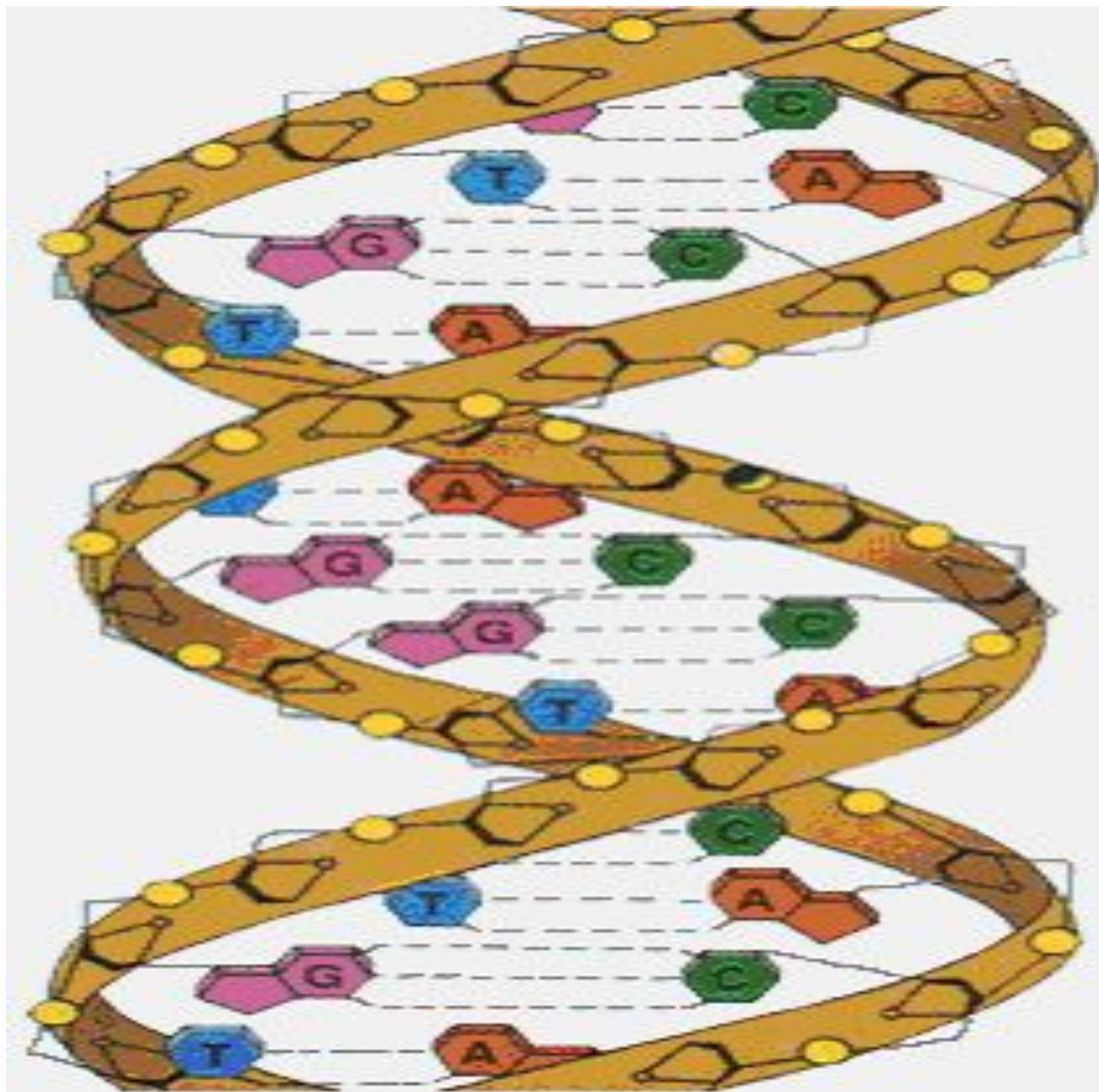
дезоксирибонуклеиндік қышқылы (ДНК). аденин — А, гуанин — G, тимин — Т, цитозин — С, урацил — U.

Строение и составные части нуклеотида

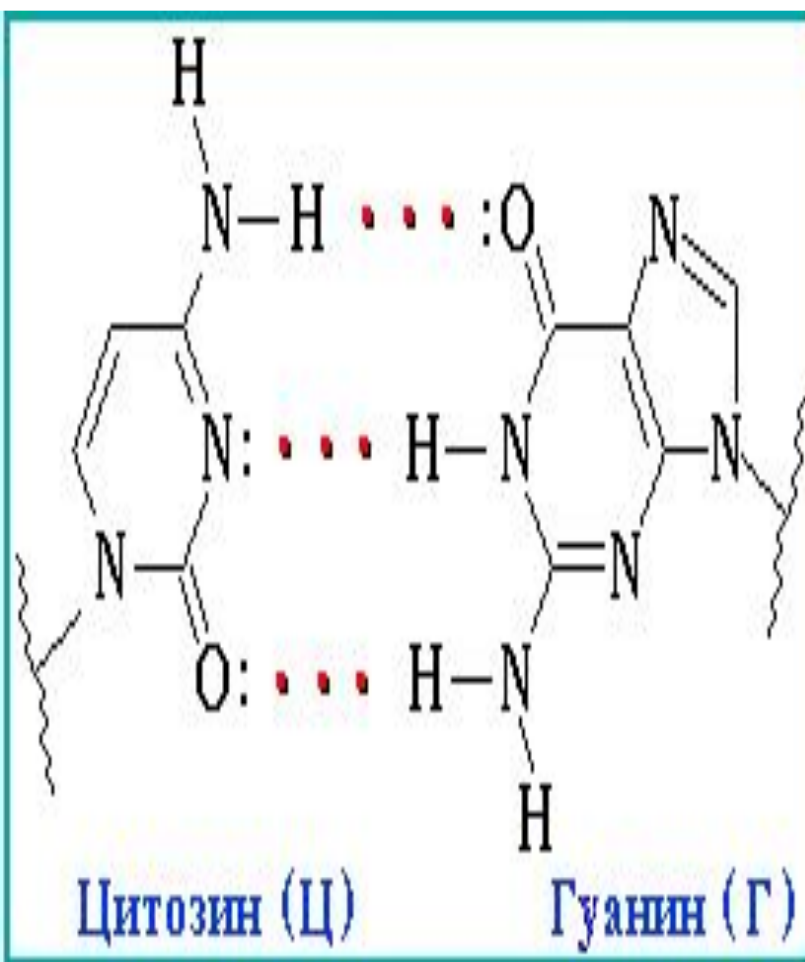
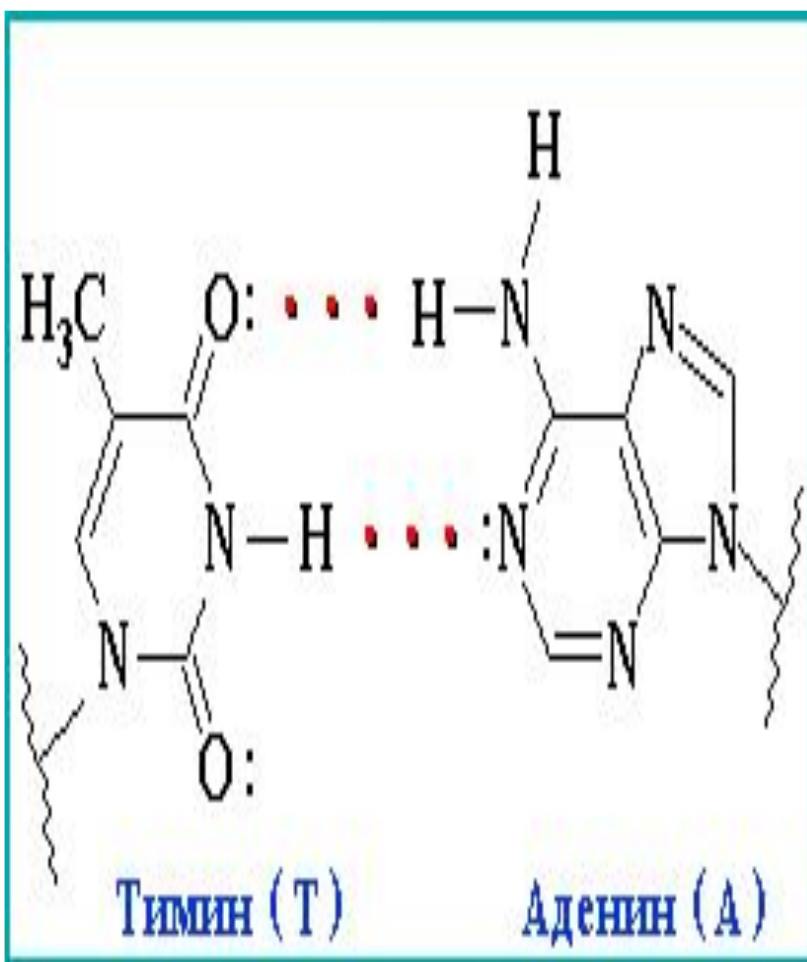
нуклеотидтің құрылысы

ДНК

ДНК

АЛКАЛОИДТАР

Өсімдіктерде жиі кездесетін,
негізгі қасиеттерге
ие азоттық қосылыстар тобы.
Латын тілінде сілті деген мағына
береді.

АЛКЛОИДТАР

**Ежелден дәрі ретінде
қолданылған.Мысалы:апиын,
көкнәр,цинхон,эфедра және т.б.**

ПИРИДИН ТОБЫ

- Пиридин тобы алкалоидтарына-Гигрин жатады. Организмнің дамуына әсер етеді.
- Никотин-улы алкалоид, 40мг дозасы уландырады, ал 8% темекіде кездеседі. Қайнау температурасы 247градус. Ауыл шаруашылығында жәндіктерді жоюға қолданылады. Суда ерігенде күшті негіз.

ХИНОЛИН ЖӘНЕ ИЗОХИНОЛИН ТУЫНДЫЛАРЫ

- Хинин-қына ағашының қабыұшасында кездеседі. Негіздік қасиет көрсетеді, қышқылдармен тұз түзеді. Хининнің тұз қышқылымен түзілген тұзы безгек ауруына қарсы дәрі ретінде қолданылады.

КӨКНӘР

- Құрамында морфин, папаверин, кодеин бар. Морфин-өте улы зат , наркотик, нерв жүйесіне әсер етеді. Аз мөлшері медицинада дәрі ретінде қолданылады. Көп мөлшері наркоминия ауруына шалдықтырады. Диацетил туындысы героин ретінде қолданылады.

ПАПЕВЕРИН

- Апиыннан немесе синтетикалық жолмен алынады. Тамыр кеңейтетін қасиеттері бар, гипертонияда, стенокардияда қолданылады. Синтетикалық аналогтары но-шпа мен дибазол.

МЕДИЦИНАДАҒЫ МАҢЫЗЫ

ВИТАМИНДЕР, АЛКАЛОИДТАР,
НУКЛЕИН ҚЫШҚЫЛДАРЫНЫҢ ЖӘНЕ
Т.Б. ҚҰРАМЫНДА БОЛАДЫ

НАЗАРЫҢЫЗҒА РАХМЕТ